

ת"פ 29787/08/13 - מדינת ישראל נגד רים אבו דחל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 29787-08-13 מדינת ישראל נ' אבו דחל

בפני	כב' השופטת הדסה נאור
מאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד סבטלנה ז'ודזישסקיה
נגד	
נאשמת	רים אבו דחל ע"י ב"כ עו"ד אלוג עבד

החלטה

1. הנאשמת הודתה, במסגרת הסדר טיעון דיוני, בעובדות כתב אישום מתוקן ובהסכמת המאשימה הודאתה נרשמה, נקבע כי היא ביצעה את העבירות של התחזות כאדם אחר וניסיון לקבלת דבר במרמה ובטרם הרשעתה הופנתה לשירות המבחן, שהתבקש לבחון, בין היתר, גם את שאלת אי ההרשעה, לא לפני שהמאשימה הצהירה כי עמדתה בתיק להרשעה.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודתה, ניגשה הנאשמת בשתי הזדמנויות, האחת בתאריך 01/01/06 והשנייה בתאריך 16/10/06, להיבחן בבחינה הפסיכומטרית באוניברסיטה תל-אביב והשיגה ציונים נמוכים 335 ו-337 בהתאמה.

במטרה ובכוונה לקבל במרמה בבחינה ציון גבוה יותר מכפי יכולותיה, שייזקף לזכותה, התייצבה מטעמה של הנאשמת, בידיעתה ובהסכמתה, אישה שזהותה אינה ידועה למאשימה, לבחינה הפסיכומטרית, שהתקיימה בתאריך 30/09/09 באוניברסיטה תל-אביב.

האישה האחרת התייצגה בכזב בפני הבוחנים כנאשמת, ניגשה לבחינה במרמה, על ידי כך שמילאה את פרטי הנאשמת על גבי טופס הבחינה, השיבה על השאלות וחתמה על טופס הבחינה בשמה של הנאשמת, באופן הנחזה להיראות כאילו הנאשמת היא שניגשה לבחינה.

כתוצאה מכך קיבלה הנאשמת ציון 480 בבחינה, ברם עקב הפער בין ציון זה לציוניה בבחינות הקודמות התעורר חשדם של הבוחנים וציונה בוטל.

3. את תסקיר שירות המבחן המפורט שהתקבל בעניינה של הנאשמת ניתן להגדיר במילה אחת כתסקיר חיובי ולמדנו ממנו, בין היתר, את העובדות הבאות:

א. הנאשמת בת 28, תושבת לקיה, נשואה, אם לשניים ונעדרת עבר פלילי.

ב. מגיל צעיר רצתה לרכוש מקצוע לצורך ביסוס מצבה הכלכלי ולבסס מעמדה באופן עצמאי, ללא צורך בתלות בגבר, בניגוד לאופי החינוך המסורתי במגזר בו גדלה.

ג. היא בוגרת 13 שנות לימוד עם תעודת בגרות, תעודה טכנולוגית בתחום סיעוד כללי, תעודת מקצוע כמזכירה רפואית מטעם משרד התעשייה ותעודה על סיום קורס בניהול מרפאה מטעם מכללת אתגר.

ד. מזה כ-3 שנים עובדת כמזכירה רפואית בשירותי בריאות כללית בלקיה.

ה. בתחילת דרכה רצתה להיות אחות, אך הגיעה למסקנה שתתקשה לשלב את עבודתה במשמרות כאחות עם גידול ילדיה וניהול משפחה והחליטה ללמוד הוראה.

ו. מאז קבלת ההחלטה ערכה מספר ניסיונות כושלים לעבור את הבחינה הפסיכומטרית כשלב מקדים ללימודי ההוראה.

ז. בעלה תומך בה מאד ומסייע לה להגשים את רצונותיה ללמוד.

שירות המבחן התרשם מאישה צעירה בעלת כוחות, יכולות גבוהות במישור האישי והתעסוקתי, שאפתנית, בעלת מוטיבציה לקידום ובעלת מערכת ערכים נורמטיבית, שהתקשתה במשך השנים להתמודד עם כישלונות בתחום הלימודי, כשנראה שבמצבי מצוקה אלה יש לה קושי להפעיל שיקול דעת מעמיק.

עם זאת התרשם שירות המבחן שהתנהגותה של הנאשמת בעת ביצוע העבירה נשוא דיון זה אינה מאפיינת את אופן ניהול חייה.

הנאשמת לקחה אחריות מלאה על מעשיה ולהערכת שירות המבחן ביטאה חרטה כנה, בושה ומצוקה על ביצועם, כשלבדבריה ביצעה את המעשים ללא מחשבה מעמיקה על ההיבט החוקי במעשה, כשראתה במבחן זה מחסום משמעותי בדרך להשגת מטרתה ללמוד והיה לה קושי רב להתגבר על מחסום זה.

לאור התרשמות שירות המבחן שמדובר בנאשמת בעלת מערכת ערכים נורמטיבית מגובשת, שביכולתה להכיר בחלקים המכשילים בחשיבתה שתרמו לביצוע העבירה, המצליחה לתפקד במישור המשפחתי והתעסוקתי ונראה שיש לה פוטנציאל למימוש רצונותיה בתחום לימודי ההוראה, סבור שירות המבחן שבמקרה זה יש להעדיף את ההיבט השיקומי על פני ההיבט העונשי וממליצים שלא להרשיעה בדיון, על מנת שלא לפגוע ביכולתה להשתלב בלימודי ההוראה.

4. המאשימה, נאמנה לעמדתה המקורית, ביקשה לדחות את המלצת שירות המבחן ולהרשיע את הנאשמת על יסוד הודאתה בעבירות המיוחסות לה בכתב האישום המתוקן.

לדעת המאשימה אין באמור בתסקיר שירות המבחן כדי לאבחן את הנאשמת מנאשמים אחרים בביצוע עבירות
בנסיבות דומות, בהן מצא בית המשפט להרשיע חרף המלצת שירות המבחן להימנע מכך.

בהשוואה לאותם נאשמים אחרים ציינה כי המדובר ברוב המקרים בצעירים, נעדרי עבר פלילי, נורמטיביים באופן
עקרוני, לוקחים אחריות על מעשיהם, מבינים את הפסול במעשה ומביעים חרטה, כשלרובם עלולה להיגרם
פגיעה עתידית כתוצאה מהרשעה.

לחזוק טענתה הפנתה לשורת פסקי דין, במקרים דומים בהם הועלתה בקשה להימנע מהרשעה, בקשה שנדחתה
על ידי בתי המשפט ובהם:

ע"פ(חיפה) 17462-04-12, רביע שואהנה נ' מדינת ישראל

ת.פ(ירושלים) 29272-12-12, מדינת ישראל נ' בושרה הייב ושורוק בדראן

ת.פ (תל-אביב) 5179/08, מדינת ישראל נ' קמיר איל.

בהתייחסה לנטילת האחריות על ידי הנאשמת ולהבעת החרטה הצביעה ב"כ המאשימה על כך שאף שהעבירה
בוצעה בשנת 2009, החלה החקירה רק כעבור כשנתיים בשנת 2011, כשבחקירתה במשטרה הכחישה הנאשמת
את המיוחס לה והודתה לראשונה רק לפני בית המשפט.

המשמעות היא, לדעת המאשימה, שהבעת החרטה, ההפנמה ונטילת האחריות באו למעשה רק לאחר הגשת
כתב האישום.

המאשימה רואה דווקא בעובדה שהנאשמת ביצעה את העבירות כדי להתקבל ללימודי ההוראה נסיבה מחמירה,
בהינתן שמקצוע ההוראה דורש מידה רבה של יושר ויושרה, כשאלמלא היה דבר העבירה מתגלה, היה סיכוי
שהנאשמת תתקבל ללימודים במקום אלה שהתמודדו מולה על המקום.

לסיכום ביקשה להעדיף את האינטרס הציבורי של הגנה על טוהר המידות בלימודים, והצורך בהרתעה בהתחשב
בקושי לחשוף עבירות מסוג זה.

5. ב"כ הנאשמת ביקש בטיעונו לאמץ את המלצת שירות המבחן, להעדיף את האינטרס של הנאשמת,
לראות במקרה זה חריג לכלל בהתחשב בנסיבותיה של הנאשמת, שהינה אישה בדואית שבאה ממגזר בו
הנשים מתקשות להתקדם ולהצליח, לא מפני שאין להן את היכולות האישיות אלא בשל קיפוח מגדרי הנובע
מהמנטליות של המגזר.

לטענתו הנאשמת אמנם הצליחה, בעזרתו של בעלה, ללמוד, להשיג תעודות והיא אף עובדת, בניגוד למקובל
במגזר הבדואי, והכול חרף הקשיים והמכשולים שעמדו בדרכה, אולם הרשעה לא תשרת את האינטרס הציבורי
אלא תחזיר אותה לאחור, תסגור בפניה דלתות בעתיד ותגרום לה לשבת בבית, כשמנגד אי הרשעתה ישרת את

האינטרס הציבורי ויעודד צעירות בנות המגזר הבדואי לצאת וללמוד.

בהתייחסו לטענת ב"כ המאשימה לגבי השיהוי שבקבלת האחריות והבעת החרטה טען כי הודאתה של הנאשמת באה רק לאחר תיקון כתב האישום באופן מהותי לקולא, כשבחקירתה נחקרה על עבירות קשות, שנמחקו מכתב האישום, ועל כן לא הודתה בחקירתה.

לגבי הפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ המאשימה טען שמדובר שם בעבירות קשות יותר הכוללות גם זיוף, במקרה של הישנות העבירות פעמיים ובמקרה של עבירה מוגמרת ולא בניסיון.

לסיכום ביקש לקבוע כי בהתחשב במיהות העושה מדובר בנסיבות חריגות, אליהן התייחסה הפסיקה ועתר להימנע מהרשעת הנאשמת.

6. על פי הפסיקה הנוהגת לאורך השנים, החל מבר"ע 432/85, גדעון רומנו נגד מדינת ישראל, שמורה האפשרות לסיום הליך פלילי, בו הוכחה אשמתו של הנאשם, רק לאותם מקרים חריגים ונסיבות יוצאות דופן בהם אין יחס סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לשיקום הנאשם אם יורשע.

בע"פ 2083/96, כתב נ' מדינת ישראל קבעה כב' השופטת ד. דורנר את הקווים המנחים להימנעות מהרשעה, הכוללים שני גורמים מצטברים: הראשון - על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם והשני - סוג העבירה מאפשר, בנסיבות המקרה המסוים, לוותר על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים.

7. האם מתקיימים בעניינה של הנאשמת התנאים המצטברים להימנעות מהרשעה?

מטרת המבחן הפסיכומטרי בצירוף מבחני הבגרות הינה לאתר, ככל הניתן, את הבוגרים המתאימים ביותר להשתלב בלימודים גבוהים, כשמכסת הסטודנטים המתקבלים הינה מוגבלת, בכל חוג וחוג, על פי תנאי הקבלה במוסדות האקדמיים השונים.

קבלה במרמה של תוצאות גבוהות מהיכולת, בדרך בה נקטה הנאשמת, או בכל דרך עקלקלה אחרת, עשויה להוביל להעדפת המרמה על פני אחר שיכולותיו גבוהים מהמרמה וציוניו בבחינה משקפים נכונה את יכולותיו. מצב זה עלול להביא לעיוות אמיתי בהרכב הסטודנטים המתקבלים ולפגוע באופן משמעותי באחר.

חומרתן, אפוא, של העבירות, אינה טכנית, על פי כותרת השוליים שלהן, אלא מהותית בהתחשב בנסיבות ובמטרת ביצוען.

מקובלת עליו גם עמדת המאשימה ולפיה יש מימד נוסף של חומרה במעשיה של הנאשמת לאור העובדה שביצעה את העבירות כדי להתקבל ללימודי ההוראה, בהתחשב באופי המקצוע הדורש מהעוסקים בו מידה מוגברת של

יושר, אמינות ויושרה, בהינתן שהם אמונים, כחלק מעיסוקם, גם על חינוכם של קטינים וככאלה אמורים להוות להם דוגמה ומופת.

אמנם כתב האישום תוקן לקולא ואפשר שהנאשמת נחקרה גם על עבירות קשות מאלה עליהן היא נותנת בסופו של יום את הדין, אך מצופה היה, ממי שמבקש להיות מורה ומחנך, לקבל אחריות ולהביע חרטה על המעשים, אותם ביצעה ובהן הודתה במסגרת ההליך שלפניי, כבר בעת חקירתה במשטרה לאחר שקלונה התגלה.

אף שיש לקבל בברכה את קבלת האחריות על ידה והבעת החרטה גם בעיתוי זה, כמצוין בתסקיר שירות המבחן, עדיין אני רואה עין בעין עם המאשימה את משמעות השיהוי הניכר בנטילת האחריות.

המסקנה היא, אפוא, שסוג העבירה, בנסיבות המקרה המסוים, אינו מאפשר לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים של גמול ובעיקר הרתעה.

מאחר שבשני תנאים מצטברים עסקינן, די בכך שקבעתי שתנאי אחד אינו מתקיים כדי לדחות את בקשת ב"כ הנאשמת להימנע מהרשעתה, אולם פטור בלא כלום אי אפשר ולפיכך אתייחס במספר מילים גם להשלכות התנאי השני על הנאשמת.

שירות המבחן המליץ, כאמור, להעדיף את ההיבט השיקומי של הנאשמת על פני ההיבט העונשי ולא להרשיעה, **על מנת שלא לפגוע ביכולתה להשתלב בלימודי ההוראה.**

מעבר להיבט הלא מוסרי שבביצוע העבירה על ידי הנאשמת, בסתירה לדרישות המוסריות הגבוהות הנדרשות ממי שעיסוקו בהוראה, כפי שהבהרתי לעיל, והתרשמתי כי בביצוע העבירה בא לידי ביטוי חוסר התאמתה לעיסוק במקצוע זה, הרי למדנו מעובדות כתב האישום, בהן הודתה הנאשמת, שלא עלה בידה לעבור את המשוכה של הבחינה הפסיכומטרית המהווה תנאי לקבלתה ולהשתלבותה בלימודי ההוראה.

הצעת שירות המבחן הינה בבחינת שימת מכשול בפני עיוור, שכן הוכח שאין לה, בכוחות עצמה, את הפוטנציאל הנדרש לעמוד בדרישות הקבלה ללימודי ההוראה.

המלצת שירות המבחן, אפוא, אינה מקובלת עליי. הנאשמת הצליחה ומצליחה להשתלב בלימודים ובמעגל העבודה על פי יכולותיה ולא נטען כי יהא בהרשעתה כדי לפגוע פגיעה קונקרטיית בעיסוקה כיום או בכל עיסוק אחר, כולל לימודים, התואם את יכולותיה וכישוריה.

לאור כל האמור לעיל, משקבעתי שלא מתקיים בעניינה של הנאשמת גורם מהגורמים המאפשרים חריגה מכלל ההרשעה, אני דוחה את בקשתה, כפי שהובעה ברהיטות ובבהירות על ידי בא כוחה, להימנע מהרשעתה.

ניתנה היום, ד' תשרי תשע"ה, 28 ספטמבר 2014, בנוכחות

הצדדים.

עמוד 5

